

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, по саслушању Министарског Савета, а на основу члана 54. и 101. Устава земаљског, решено је:

„Народна Скупштина, састављена од Народних Посланика изабраних за скупштинску периоду: 1908., 1909., 1910. и 1911. годину, сазива се у четврти редован сазив на дан првога октобра ове године у Београду“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. септембра 1911. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за члана друге класе Управе вароши Београда Петра Банчића начелника прве класе среза нишког, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза посавског, округа београдског, Милутина Пећанина, начелника исте класе среза поречког, по молби;

за начелника друге класе среза поречког Ђорђа Матејића, начелника исте класе среза грочанског, по службеној потреби; и

за начелника друге класе среза грочанског Милорада Тутунџића, начелника исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. септембра 1911. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за шефа хирушког одељења нишке окружне болнице, Д-р Михаила Петровића, санитетског потпуковника, са платом од 4000 динара годишње, по његовом пристанку.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. септембра 1911. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза качерског, Д-р Милутина Јанковића, среског лекара у оставци, по молби, и

за лекара среза пољаничког, Д-р Милована Миловановића, лекара помоћника опште државне болнице.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. септембра 1911. год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза орашког Ређу Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза копаоничког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза млавског Предрага Обркнежевића, полицијског писара исте класе среза моравског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза заглавског Драгомира Крстића, полицијског писара исте класе среза сврљашког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза грочанског Владимира Стојадиновића, полицијског писара друге класе среза лужничког;

за полицијског писара прве класе начелства округа крагујевачког Јанићија Красојевића, писара друге класе првостепеног крагујевачког суда;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Милана Кондића, полицијског писара исте класе среза орашког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза деспотовачког Витомира Денића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа подринског Косту Митровића, полицијског писара исте класе среза посаво-тамнавског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза сврљашког Цветка Петровића, полицијског писара исте класе среза заглавског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа моравског Бранислава Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза млавског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа крушевачког Михајла Лучића, полицијског писара исте класе среза жупског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Светислава Обрадовића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза копаоничког Михаила Кречковића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза љубињског Михаила А. Семана, апсолвираног правника и практиканта среза подунавског;

за полицијског писара треће класе среза жупског Милана Живанчевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Јордана Ђорђевића, практиканта истога начелства;

за полицијског писара треће класе среза посаво-тамнавског Светислава Јешића, практиканта начелства округа подринског;

за полицијског писара треће класе среза лужничког Александра Т. Костића, практиканта истога среза;

за полицијског писара треће класе среза пожешког Љубишу А. Рачића, артилериског наредника и полицијског приправника; и

за полицијског писара треће класе среза рачанског Миливоја Поповића, артилериског наредника и полицијског приправника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1911. године у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Војислав Новаковић, полицијски писар треће класе среза златиборског, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 19. септембра 1911. год., у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА у месецу августу 1911. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца августа ове године извршено је у Србији:

1. Убивстава 27
2. Детоубивстава 2
3. Нехотичних убивстава 10
4. Покушаја убивстава 30
5. Разбојништава 17
6. Силовања 4
7. Тешких телесних повреда 20
8. Паљевина 55
9. Опасних крађа 83
10. Злонамерних поништаја туђих ствари 20¹⁾.

Од изложених дела пронађено је:

- Убивстава 25 или 92·5%
- Детоубивстава 1 » 50 %
- Нехотичних убивстава 10 » 100 %
- Покушаја убивстава . 28 » 93·3%
- Разбојништава 13 » 76·4%
- Силовања 4 » 100 %
- Тешких тел. повреда 20 » 100 %
- Паљевина 7 » 12·7%
- Опасних крађа 43 » 52·4%
- Злонамер. поништаја туђих ствари 5 » 25 %

Највећи број убивстава извршен је помоћу *ватреног оружја* (14), затим помоћу *типог оруђа* (9) и *оштрог* (4).

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за 15 случајева, у освети за 4, у *нужној одбрани* за 4, у *користолjublju* за 2, у *рђавом животу* за 1. За *један* случај узрок је *непознат*.

Посматрана према местима, у којима су извршена, изложена убивства јављају се: у срезу *гружанском* 3, у срезу *поречком* 3 (1 *непронађено*), у срезу *зајечарском* 2, и по 1 у срезовима: *грожанском*, *ваљевском*, *јабланичком* (*непронађено*), *крагујевачком*, *лепеничком*, *јасеничком* округа *крагујевачког*, *крајинском*, *трстеничком*, *ражањском*, *копаоничком*.

¹⁾ У августу месецу 1910. г. дела ових било је:

1. Убивстава 36
2. Детоубивстава 3
3. Нехотичних убивстава 8
4. Покушаја убивстава 36
5. Разбојништава 13
6. Силовања 6
7. Тешких телесних повреда 23
8. Паљевина 47
9. Опасних крађа 108
10. Злонамерних поништаја туђих ствари 18

сврљишком, јадранском, поцерском, хомољском, звишком, орашком, бољевачком, добричком и драгачевском.

Детоубивства су извршена по 1: у срезу *ваљевском* и у вароши *Београду* (*непронађено*).

Нехотична убивства извршена су по 1 у срезовима: *посавском* округа *београдског*, *тамнавском*, *јасеничком* округа *крагујевачког*, *расинском*, *ресавском*, *нишском*, *бањском*, *хомољском*, *љубићском* и *драгачевском*.

Покушаји убивстава извршени су: у срезу *деспотовачком* 2, у срезу *пожаревачком* 2, у срезу *звишком* 2, у срезу *прокупачком* 2, у срезу *златиборском* 2, у срезу *ужичком* 2 и по 1 у срезовима: *грожанском*, *врачарском*, *пчињском*, *јабланичком* (*непронађен*), *крагујевачком*, *бронпаланачком*, *левачком*, *мачванском*, *посаво-тамнавском*, *хомољском*, *таковском*, *орашком*, *јасеничком* округа *смедеревског*, *тимочком* (*непронађен*), *зајечарском*, *добричком*, *драгачевском* и у вароши *Пожаревцу*.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу *звишком* 2, и по 1 у срезовима: *космајском*, *посавском* округа *београдског* (*непронађено*), *тамнавском*, *бронпаланачком*, *поречком* (*непронађено*), *лужничком*, *нишавском*, *пожаревачком* (*непронађено*), *рамском*, *подунавском*, *прокупачком*, *рачанском*, *драгачевском* и у варошима: *Пожаревцу* (*непронађено*), и *Неготину*.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: *грожанском*, *ваљевском*, *нишавском* и *прокупачком*.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу *бољевачком* 4, у срезу *гружан-*

ском 2, у срезу *млавском* 2 и по 1 у срезовима: *посавском* округа *београдског*, *јабланичком*, *крагујевачком*, *неготинском*, *нишском*, *азбуковачком*, *качерском*, *јасеничком* округа *смедеревског*, *златиборском*, *ужичком*, *прногорском* и *моравичком*.

Паљевине су извршене: у срезу *крагујевачком* 5 (1 *пронађена*), у срезу *мачванском* 5 (2 *пронађене*), у срезу *звишком* 4, у срезу *зајечарском* 4 (1 *пронађена*), у срезу *лесковачком* 3, у срезу *параћинском* 3, у срезу *хомољском* 3, у срезу *посавском* округа *београдског* 2, у срезу *грожанском* 2, у срезу *неготинском* 2, у срезу *поцерском* 2 и по 1 у срезовима: *врачарском*, *колубарском* округа *ваљевског*, *посавском* округа *ваљевског*, *пчињском*, *власотиначком* (*пронађена*), *масуричком*, *поречком*, *крајинском*, *трстеничком* (*пронађена*), *копаоничком*, *деспотовачком*, *моравском* округа *пожаревачког*, *голубачком*, *подунавском*, *заглавском*, *прокупачком*, *ужичком*, *драгачевском*, *тринавском* (*пронађена*), и у вароши *Смедереву*.

Вредност свих ових паљевина износи око 17.600 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши *Београду* 22 (10 *пронађених*), у срезу *параћинском* 7 (6 *пронађених*), у срезу *ресавском* 4, у срезу *гружанском* 3 (2 *пронађене*), у срезу *темнићском* 3 (све *пронађене*), у вароши *Пожаревцу* 3 (2 *пронађене*), у срезу *зајечарском* 3 (1 *пронађена*), у срезу *колубарском* округа *ваљевског* 2 (обе *пронађене*), у срезу *беличком* 2 (обе *пронађене*), *алексиначком* 2 (1 *пронађена*), у срезу *посаво-тамнавском* 2, у вароши *Шапцу* 2, у срезу *рамском* 2 (1 *пронађена*), у срезу *орашком* 2 (обе *пронађене*), у срезу *ариљ-*

Текући број	О К Р У З И												
	Убивства	Детоубивства	Нехотична убивства	Покушаји убивстава	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубивства	Покушаји самоубивства	
1	Округ београдски	1	—	1	2	2	1	1	5	1	—	1	
2	« ваљевски	1	1	1	—	1	—	2	5	1	2	—	
3	« врањски	1	—	—	2	—	—	1	6	3	2	—	
4	« крагујевачки	6	—	1	1	—	—	3	5	4	2	—	
5	« крајински	4	—	—	1	3	—	1	4	—	1	—	
6	« крушевачки	3	—	1	—	—	—	2	2	5	1	—	
7	« моравски	—	—	1	3	—	—	4	17	1	1	—	
8	« нишки	1	—	2	—	—	—	1	—	2	—	—	
9	« широтски	—	—	—	—	2	1	—	1	—	2	—	
10	« подрински	2	—	—	2	—	—	1	7	4	1	—	
11	« пожаревачки	2	—	1	6	5	—	2	9	9	1	—	
12	« руднички	—	—	1	1	—	—	1	—	1	2	—	
13	« смедеревски	1	—	—	2	1	—	1	2	2	—	—	
14	« тимочки	3	—	—	2	—	—	4	5	4	—	—	
15	« топлички	1	—	—	3	1	1	—	1	—	1	—	
16	« ужички	—	—	—	4	1	—	3	1	4	3	—	
17	« чачански	1	—	1	1	1	—	1	2	3	1	—	
18	Управе града Београда	—	1	—	—	—	—	—	22	—	4	1	
	Свега:	27	2	10	30	17	4	20	55	83	20	22	1

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Умком 2 (1 пронађена), у срезу моравичком 2 и по 1 у срезovima: посавском округа београдског, посавском округа ваљевског (пронађена), подгорском (пронађена), ваљевском, пчињском, масуричком, лесковачком (пронађена), лепеничком (пронађена), трстеничком (пронађена), копаоничком (пронађена), левачком (пронађена), лужничком, моравском округа пожаревачког (пронађена), хомољском, пожаревачком, голубачком, тимочком (пронађена), рачанском, ужичком и жичком (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 50.700 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу копаоничком 3, у срезу лесковачком 2 (1 пронађен), у срезу гужанском 2, у срезу трстеничком 2 (1 пронађен), у срезу црногорском 2 (1 пронађен) и по 1 у срезovima: тамнавском (пронађен), брзопаланачком, параћинском (пронађен), поцерском, пожаревачком, качерском, добричком, златиборском и драгачевском.

Вредност свих уништених ствари износи око 2.400 динара.

Поред изложених дела у току месеца августа ове год. извршено је у Србији и 22 самоубиства, и то: у вароши Београду 4, у срезу тамнавском 2 и по 1 у срезovima: грочанском, јабланичком, лесковачком, ражањском, деспотовачком, моравском округа нишког, нишком, нишавском, белоаланачком, мачванском, таковском, косаничком, ужичком, пожешком и у варошима: Горњем Милановцу и Ужицу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* 12, *дављењем у води* 6, *ватреним оружјем* 3 и *тровањем* 1. Узроци њиховом извршењу леже: у болести за 6 случајева, у *душевном растројству* за 3, у *рђавом домаћем животу* за 4, у *страху од казне* за 2, у *љубави* за 2, у *часлољубљу* за 1, у *стиду* за 1, у *гузи* за 1, у *рђавом материјалном стању* за 1; и за *један* случај узрок је *непознат*.

Покушај самоубиства извршен је у вароши Београду; тровањем, рђав домаћи живот.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је: (Види 282. страну).

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 19. септембра 1911. године АБр. 1633, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

АУСТРИЈСКИ УХОДА МЛИНАРИЋ

листак из АУСТРИЈСКЕ ШПИЈУНАЖЕ из 1807. и 1808. године

Од кад постоји тежња Аустрије, да постане наследницом Турскога царства у Европи, од тада постоји и њена шпијунажа, раније према Турцима а доцније, кад је основана Српска држава, и према Србији и према Турцима. Нарочито је

развијана војна шпијунажа у свакој прилици, кад се Аустрија спрема да ратује с Турцима, као пред 1717. и пред 1788. годину. Поменућемо овде само војну шпијунажу пред рат 1788. године.

После договора с Русијом 1782. године Аустрија је рачунала поуздано, да ће доћи до рата у коме ће она морати да учествује. Знајући то, она је предузела све мере, да придобије и припреми виђеније људе по Србији и Босни, да проучи земљиште, да разгледа путеве и одреди згодне стратегијске тачке. С тога је била послала доста војнички спреmlених људи, који су требали да прокрстаре Босну и Србију и да проуче људе, земљиште и прилике у поменутим покрајинама. Од 1782 до до 1787. године ретко ко од виђенијих људи у Србији да није био у ма каквим везама са аустријским агентима а нарочито свештеници и калуђери, који су највише помагали аустријским агентима проводећи их по разним крајевима тајно, било као манастирске момке, било као своје пратиоце при обилажењу парохија¹⁾.

За прво време устанка под Карађорђећем Аустријске су власти помагале устаницима допуштајући Србима с оне стране Саве и Дунава да испод руке додају устаницима оружје, барут, олово и друге потребе за ратовање. Али у то време Аустрија се надала, да ће се сама користити устанком и да ће једнога дана Београдски Пашалук са околним нахијама постати саставни део Аустријске Царевине. Међутим чим су устаници успели у свом подухећу и ослободили Београдски Пашалук од Турака, знали су да се сами не могу одржати, знали су, да им је потребан моћан заштитник, који би их бранио од Турске и заступао њихове захтеве на Порти. Због тога су се обратили прво Аустрији за заштиту. Али како у Бечу ни бечки двор ни бечки кабинет нису желели Србији не само ослобођење од Турака већ ни аутономију, то нису могли пристати на српске понуде да Аустрија буде заштитник Србије. Како су Срби опазили да Аустрија жели или да Србија постане област аустријска или да остане и даље турска а никако аутономна или слободна држава, то су се обратили Русији за помоћ и заштиту. Пошто се Русија налазала у другим политичким приликама, и како је о Србији и српском устанку мислила друкчије него Аустрија, прими се да помаже устанак и да буде заштитник Срба. Ма да је руско-аустријски договор од 1782 год. у ствари био покварен одмах после Свиштовскога Мира на тиме изгубиле значај и одређене зоне интереса руских и аустријских према утврђеним тачкама поменутог договора, опет се у Бечу страховало од појаве рускога имена или рускога утицаја на западу од Видина и Тимока. Гледајући на Русију као на свога супарника у наслеђу Турскога Царства представници бечке политике,

¹⁾ О тој радњи аустријској ваља видети опширније у књизи Драг. М. Павловића, Србија за време последњег аустријско-турског рата (1788—1791). Београд. 1910. Стр. 8—14. Моју књигу Кара-Ђорђе I. 1907. стр. 35—37.

пуни уског егоизма и плашећи се стално утицаја руског на Србе, кварили су све што је Русија предузимала у корист Срба трудећи се да и у Цариграду на Порти и код Срба у Србији изазову неповерење према Русији. У том погледу развијане су интриге и у Цариграду и у Србији, особито од краја 1806 године па за све време, докле је трајао устанак.

Да би покварила оно што је Русија радила у корист Срба (у колико се та корист поклапала с руским интересима) и да би омела утицај руски даље од Видина западу ка Јадранском Мору, Аустрија је предузела све што су њене дипломате znale и умеле. На аустријску суровост Русија је одговарала удвојеном радљивошћу, у чему су се одликовали нарочито руски представници у Београду. На тај начин у Београду и у Србији развила се дипломатска борба између Аустрије и Русије. Русија је од 1807 године имала свога дипломатскога представника у Београду, који јој је стално слао извештаје о свему шта се ради у Београду и шта се догађа у Србији. А Аустрија није га имала. С тога се послужила шпијунажом развијеном на граници између Србије и Аустрије. Средиште те шпијунаже и у оно време, као и данас, био је Земун. У том граду било је пуно људи и разних шпијунских агената, који су не само пратили све, шта се дешава у Београду и у Србији, већ који су интригирали међу Србима сејући свађе између војвода и изазивајући неповерење код војвода устаничких и код народа према Русији.

Ми смо намерни на овом месту изнети само један листак из те шпијунаже аустријских агената из 1807. и 1908. године, баш у оно време када су у новоослобођеној Србији, после оних лепих уснеха из 1806. године, отпочели да се развијају раздори међу старешинама и неповерење према руском представнику у Београду К. К. Родофиникину и према Русији.

II.

Јачу пажњу отпочела је Аустрија обраћати на догађаје у Србији, од кад су Срби заузели Београд и Шабац, и од кад су ступили у борбу противу Турака као савезници Русије, дакле од децембра 1806. године и од почетка 1807.

Како је руска војска још у половини децембра 1806 године заузела Букурешт у Влашкој, то се спремила на даље ратовање против Турака, трудећи се да из Букурешта преко Крајине и Пореча ухвати везу са Србима. Аустрија да би пратила кретање руске војске у Влашкој, то је дворска канцеларија била одредила некога *Емерика Млинарића* у почетку фебруара 1807. год и снабдевши га путним исправама упутила у стан руске војске у Влашку. Кад дође у Пешту задржи га Краљевско Угарска канцеларија читава четири месеца. Пошто се обавестила о свему поменутом канцеларија дала му је други пасош и он се одатле упути руској војсци у Влашку. У путу дозна да је руска војска упућена једним делом за Србију, да је прешла Дунав, састала се са српском војском и да се налази

код Штубика у Крајини. С тога Млинарућ промени свој пут, на место да иде руској војсци у Влашку преко Баната и Ердеља, упути се у Србију да преко Земуна, Београда и Смедерева дође у Крајину.

Кад дође у Земун задржи се више дана и позна се добро са земунским Србима којима је казао: да је само с тога дошао у Земун, како би прешао у Београд и ступио у службу и помогао општој ствари. Пошто је језик српски добро знао, Срби га у Земуну приме као свога једноверца и поклоне му пуну веру и открили све своје тајне. С тога и вели Млинарућ у своме извештају од 12 октобра 1807 године, упућеном цару аустријском, како је за време многодневна бављења у Земуну могао пратити издајничку радњу земунских Срба. „Одуда сам дознао, вели даље, да они имају једнога свога повереника у Бечу, именованом Дрвара трговца; затим у Пешти банкротиранаг трговца Петровића са многим присталицама; карловачки митрополит Стратимировић стоји на челу ове радње и жели да народ по својој вољи окреће. Поред поменутих има у Земуну још много трговаца као Милош (Урошевић), Братоглић, Михаиловић и т.д. који раде на овом послу. Они имају и своју лозинку, којом се служе... и чекају само миг од Карађорђа па да се сдруже са Србима како они тако и сви њихови повереници, који се налазе на целој линији поред Дунава до Оршаве. Сваке ноћи 10—12 дезертираца царских њиховом помоћу прелазн преко Саве и Дунава у Србију.

„Ја сам се нарочито хтео дуже задржати у Земуну да бих могао што потпуније извештај послати Вашем Величанству, само сам се бојао да и овде не будем задржан као у Пешти, с тога сам се пожурио на пут за Београд с надом да ћу оданде моћи према исказима земунских трговаца и многих царских дезертираца, који се овамо налазе, написати још потпуније извештај. Али то ми је осујећено. Јер тек што сам (по преласку у Београд) хтео да пишем, кад ме изненади градски командант Младен Миловановић, коме су издане моје намере и који дође у моју собу тражећи све моје хартије, које сам хтео послати Крајају, управнику поште и моме поверенику... Остављам Вашем Величанству да расудите у какав сам незгодан положај дошао овим изненадним препадом у земљи, у којој сам могао очекивати оштра и нечовечна робесијеровска понашања према оном, који би се учинио ма и најмање крив. Срећа је била што ни градски командант ни његов дикатеријант (судија) нису знали немачки, те сам се тим њиховим незнањем користио колико сам могао....

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ТРАГОВИ ОБИЈАЊА

(СВРШЕТАК)

У овом вештачењу важна је репродукција трагова оруђа на дашчици од

истог дрвета од кога је и обијени намештај, и под условима сличним оним под којима је обијање извршено. Ово је извршено доказно средство, и с тога га треба употребити у свима сличним случајевима.

Идентификовање помоћу отисака нађених на једном обијеном писаћем столу.

Били смо позвани од истражног судије да испитамо обијен писаћи сто у једном хотелу, и да учинимо све корисне констатације за проналазак кривца.

У биро-у хотела налази се један раван писаћи сто, од чамовине, са два места, од којих једно употребљује директор (јужна страна), а друго (са северне стране) секретар хотела. Са обе ове стране стола поређани су редови фијока. Горња десна фијока са стране директорове била је осигурана бравом сигурности. У њој је директор закључао новац у очи крађе. На њеној побочној страни нађена су три врло јасна отиска оруђа.

Први отисак, нешто мало кос, удаљен је за 4.5 см. од доње ивице, и отприлике за 1.5 см. од предње стране фијоке. Други отисак удаљен је за 5 см. од доње ивице и отприлике за 2.3 см. од предње стране, а трећи за 5.4 см. од прве и 1.7 см. од друге. Ови отисци доста су дубоки.

На стубу, поред фијоке, налази се отисак произведен услед више покрета — притисака — а на ригли од браве читава серија малих греботина у правцу одозго на доле. Ови отисци слични су отисцима који произлазе на ригли кад се она гура на доле малим ударцима каквог металног инструмента, сличног кључу за завртање и одвртање шrafoва. Горња метална плочица, у коју улази ригла, показује такође извесан број греботина и једно угнуће, које доказује покушај да се између ње и ригле увуче један метални инструмент, да би се ригла гурнула на доле, или да би се подигла дрвена плоча — горња табла — над столом, у циљу ослобођења ригле. Пошто је ова ослобођена, плато је придржан руком док је фијока извучена. Да би је извукао крађивац је увукао своје оруђе између левог стуба и побочне стране, пошто фијока није била снабдевена дугметом за извлачење.

Унутрашњост браве не показује никакву специјалну греботину на основу које би се могао закључити покушај отварања помоћу лажног кључа или калауза.

Агент сигурности D... предао је вештаку један кључ за завртање и одвртање шrafoва, који је нађен у соби хотелског чиновника X... Брижљивим испитивањем овог оруђа нађено је, да оно није било од оних која се продају по трговинама, већ да је грубо сковано од каквог ковача или механичара. Кључ је имао два оштра краја, од којих је један био увучен у дрвену дршку. Овај крај и његови околни делови покривени су рђом, што извесно доказује да оруђе није одавно употребљавано.

Оба краја овог оруђа показују грубе трагове турције. На једном крају налази се издубљен крст. Слични крстови употребљују се у радионицама браварским итд. на алатима за означавање фијоке радникове коме припада оруђе.

Слободна ивица сумњивог кључа широка је 1.3 см. Као и код осталих оруђа овог рода, сечиво се шири до 1.6 см. па се ова ширина затим поново смањује. Дебљина оштрице износи отприлике 1 мм. Оштрица и њени суседни делови подудару се потпуно са траговима на левој бочној страни преграде. Трећи отисак показује доста јасно дебљину врха оруђа који га је произвео. Ова дебљина одговара дебљини врха сумњивог кључа.

Да би се уверио, да ли се оруђа димензије сумњивог кључа налазе у трговини, вештак се обратио највећим локалним радњама које продају оруђа ове врсте, али сви многобројни кључеви, који су му показани, били су или шири или ужи од оног који је нађен код чиновника X....

Закључак: Фијока писаћег стола у хотелу У... отворена је у почетку подизањем даске — платоа — над столом, а потом извлачењем фијоке притискивањем леве бочне стране. Оруђе нађено у соби чиновника X... подудара се потпуно са траговима, који су констатовани било на левој бочној страни фијоке било на стубу намештаја. Пошто је ово оруђе специјалних димензија и форми, вештак има разлога да верује, да је с њим извршено обијање писаћег стола.

Даља истрага утврдила је тачност ових наших закључака.

Вештачење отисака оруђа обијања треба да врше специјалисте.

Два цитирана примера показују могућност идентификације помоћу отисака оруђа, нађених на обијеним вратима или намештају. Следећи пример показује да треба бити врло обазрив у сличним случајевима, и да треба испитивати из основа нађене отиске и сумњиво оруђе пре доношења закључака. Он ће такође показати, да испитивање отисака треба да буде вршено од специјалисте, а не од обичног агента, који може бити најбољи детектив, али који није нарочито спреман за овакав посао. Под изразом „специјалисте“ ми подразумевамо вештака у полицијској техници који, захваљујући методичним студијама великог броја аналогних случајева и научним знањима, може искористити трагове обијања, нађене на месту извршеног дела, за директну или индиректну идентификацију злочинца, а не обичног занатлију, као н.пр. столара, бравара итд. Овај последњи познаје, истинна, оруђа свога заната, због чега у извесним случајевима може означити врсту употребљеног оруђа, али није спреман за веома деликатан посао идентификације.

Ми идемо још даље, и тврдимо, да је у истини опасно поверавати идентификацију обичном занатлији. Нерасполажући потребним фотографским апаратима, он ће свој посао извршити „од ока“. Шта више, навикнут на деликатне и пуне одговорности функције судског вештака,

он своје опсервације неће подврћи критци, као што то раде професионални вештачи. Најзад, случајни вештак, без стручне спреме, не познаје сумњу, или још боље, не усуђује се познати је. Дојаша, он верује да ће се посумњати у његове особине вештака ако на постављена питања не одговори категорички са „да“ или „не“. Очигледно је, да је све ово врло опасно за манифестацију истине, те је с тога и у интересу оптужена и у интересу одбране да испитивање трагова обијања и идентификовање, на основу ових трагова, буду вршени од вештака специјалиста, а не од случајних вештака.

Један скорашњи пример илустроваће најбоље ово што смо рекли. У једној малој вароши романске Швајцарске била је извршена крађа са обијањем. Полицијски судија, позван на лице места ради потребних констатација, нашао је на вратима отиске оруђа. После кратког времена полиција сигурности ухапсила је три опасна повратника, против којих је било ваздан основа подозрења. Код једног од њих, најопаснијег, нађена је једна гвоздена полука која се, изгледа, подударала се отисцима нађеним на месту извршене крађе. У месту да и оруђе и трагове вештачи преко специјалисте, полицијски судија задовољно се вештачењем које је извршио један агент сигурности, врло добар практични полицајац, али ни мало спреман за једну овакву деликатну мисију, за коју су потребна специјална знања. Сасвим природно да је агент утврдио, да је овим оруђем извршено обијање. Ово своје тврђење поновио је и пред судом, али је адвокат, који се по мало разумевао у столарству, и који је, још као студент, посећивао полицијски курс на универзитету, био упознат са методама идентификације, те му с тога није било тешко да докаже, да је оруђе, о коме је реч, могло произвести све друге врсте отисака само не онај, који је нађен на месту извршеног дела. И ако је осуда оптуженог изгледала несумњива по осталим основима подозрења, ипак га је порота пустила, пошто је била веома импресионирана обарањем вештачења агента сигурности. Остала два сачесника међутим су осуђени.

ИНТЕРЕСАНТНИ КРИВИЧНИ ПРОЦЕСИ¹⁾

— Једно разбојништво са убиством у купеу —

Hugo Friedlaender

Не да се докучити, шта се све може догађати у души једнога човека. И поред свега напретка науке, психолог стоји пред неким злочиним као пред каквом вечитом загонетком. Кад се неко попне у један празан купе друге класе и то у

такозваном локалном возу, који стаје скоро сваких десет минута, онда је на сваки начин потпуно неоснована свака бојазан, да би у купе могао ући какав сапутник у тој намери, да у згодној прилици изврши разбојништво и убиство. На тако страшне мисли човек може у толико мање доћи, ако је тај сапутник, који пред сам полазак воза улази у купе, какав млад, елегантно одевен човек од својих 17 година, који уз то има право анђелско лице. Клаусен, зубни лекар из Алтоне, одлазио је сваке суботе по подне возом у Бланкенезе, где је имао своју вилу, да тамо са женом и децом проведе недељу. Тако је било и у суботу, 10. новембра 1906. Расположен кренуо се Клаусен на главну железничку станицу, да се возом, који полази у 3 часа и 33 минута по подне, одвезе својој жени и деци. У возу је било мало путника. Купе друге класе, у који је он ушао, био је празан. Клаусен се без сумње радовао, што ће после шестодневног одсуства моћи загрлити своју жену и децу. Мора бити да није била ништа мања ни радост жене и деце, који су нестрпљиво очекивали супруга и оца. Клаусен није могао ни слутити, да ће у томе купеу он бити жртва једнога убиства. Сем њега у купеу није било више никога. Тада пред сам полазак воза, ушао је у купе један врло љубак, као анђео леп деран, најелегантније обучен и пошто је љубазно поздравио лекара сео је према њему. По фином кретању младога човека могло би се закључити, да је нападао бољем сталезу. Лекар га је кратко отпоздравио и продужио је читати своје новине. Њему није могао изгледати ни најмање сумњив тај чисти младић, чије су лепе плаве очи тако невинно гледале у свет. Па ипак тај тако упадљиво лепи човек био је изабрао њега за своју жртву. Он је сакрио у свој џеп једну секиру којом је његов газда од стана цепкао дрва. Лекар му је био потпуно непознат. Млади човек није био неки професионални злочинац, већ је до тога тренутка био врло пристојан човек. Али он је био гладан, како је он тврдио, већ више дана није ништа јео. Тада је дошао на страшну мисао, да оде на железничку станицу, да узме једну карту друге класе до Малог Флотбека, па да онда потражи један купе, у коме би седео сам какав имућан човек. Зубни лекар Клаусен учињо му се као погодна жртва. Неколико удараца секиром, коју је сакрио у џепу, морају бити довољни, да се убије отмени господин. Прилика је била повољна, али за младога човека ипак није била равнодушна његова страшна намера. Он се маши у џеп, од панталона, да извуче секиру, али му тада изађоше пред очи

романа, којима се обично на опасан начин узбуђује велика маса, махом нерасудних читалаца, Н. Ф. описује у својој збирци на прост начин и верно људска недела, како су се она у истини догађала. Он није имао потребе, да својој машти пушта на вољу, већ је изнео кривичне случајеве из живота, који по својој рафинираности и страхоти често пута премашају најсмелије измишљотине детективских романа. Познат правник Dr. Sello, правни саветник, написао је предговор првој књизи ове збирке. У *Полицијском Гласнику* донећемо један низ најинтересантијих процеса из ове збирке.

слике његових честитих родитеља и јединог брата. Он задрхта и поче се колебати, али с друге стране опет мучила га је глад. Само неколико добро смишљених удараца секиром и ти ћеш моћи опљачкати своју жртву, то је синило кроз памет овог младог чудовишта. Ова демонска мисао одржа превагу. Тада стаде воз у Великом Флотбеку. Нико не уђе у воз и он одмах појурџи даље. Најближа станица, до које ће воз стићи за неколико минута, била је Мали Флотбек. Ту мора млади човек изаћи из воза. Пара више није имао, јер је последњим новцем платио карту за возњу до Малог Флотбека. Сад ит' никад. Лекар Клаусен седео је још једнако мирно, читајући своје новине. Младић извуче неприметно секиру из свога џепа на панталонама и изненада зададе лекару пет удараца по глави. Ударци су били необично силни, јер је убица био врло јак и снажан човек. Лекару је теме било потпуно размрскано и мозак је далеко прснуо по купеу. Већ први ударац био је дат таквом силином, да је он сам био смртоносан. Лекар је пао са седишта неустивши ни гласа. Убица међутим, ударао је и даље. Кад се уверио да је његова жртва мртва, клекао је на лешину и са ње опљачкао сат, ланац и портмоне. У томе тренутку, звизнуо је воз, а одмах затим улетео је у станицу Мали Флотбек. Ту је убица сав умрљан крвљу сишао. При излазу из станице пао је у очи службенику који купи белете. „Ви сте од горе до доле упрскани крвљу“ довикнуо му је тај службеник. „Текла ми је крв из носа“ одговорио је убица. Билетар није могао ни слутити, да је тај човек убица. Убица утече у један писоар, где је очистио своје одело. Отворио је упљачкани портмоне, из кога му засијаше пред очима многи златни новци. Са овим љу већ моћи поживети дуже време, помислио је он. Отишао је у једну пекарницу и тамо је купио један хлебчић. Затим је ушао у једну пиљарницу да купи јабука. Он је био вегетеријанац и антиалкохолничар. Он је живео искључиво о сухом хлебу и води, а када је био при новцу, допуштао је себи и то задовољство, да поједе коју јабуку. Алкохолна пића избегавао је начелно. Он још никада није ступио ногом у какву крчму, а дотле су му били потпуно непознати и интимни односи са женама. У скоро је стигао пешице у свој стан у Алтони. Секиру, чији нестанак још нису приметили његов газда и газдарица, оставио је на исто место, одакле је и узео. Пошто је повечерао своју посну вечеру, легао је да спава, јер је у то време већ била наступила ноћ. Али о сну није могло бити ни речи. Његова несрећна жртва мутила му је ум и он је почео силно да плаче. Помисао да је постао убицом, да је својој фамилији нанео вечити срам и поругу и да ће ма где бити ухваћен, није му дала ока склопити.

Вратимо се сада натраг на место злочина. Тек што је убица био изашао из станице у Малом Флотбеку, одмах је био откривен ужасан злочин. Железнички службеници видели су да из купеа проклапава крв. Сумња је одмах пала на мла-

¹⁾ Од априла прошле године почео је Н. Ф. издавати збирке интересантних крив. процеса, које садрже најчувеније и најинтересантије кривичне процесе од културно-историског значаја. Н. Ф. је врло познат писац у правном свету и како је он новинарски сарадник за судске ствари у Немачкој, то његова збирка у главном садржи процесе, који су се одигравали пред његовим очима. Насупрот оној можности тзв. Ник Картер и других детективских

дог човека, који је сав крвав изашао у Малом Флотбеку, да је он извршилац овога злочина. Разуме се да је тај злочин изазвао највећу узбуну. Још истога вечера полиција је предузела озбиљно најживље трагање за злочинцем у целој околини. Одмах је издата јавна потерница, у којој је био изнет тачан опис убице. Објављена је била награда од хиљаду марака онеме, ко открије убицу. Газди од стана и његовој жени пао је у очи опис убице. Газдарица је рекла своме мужу: Знаш шта, овај опис слаже се са нашим кирајџијом. Како можеш тако шта рећи, одговорио је љутито муж. Та млади човек је тако солидан и син је врло честитих и имућних родитеља.

У недељу изјутра, 11. новембра 1906. год., дошла је убица газдарица к њему у собу. Млади човек, који се целу ноћ без мира и покоја претурао у својој постели, баш је спавао најдубљим сном, ма да је јутарње сунце већ било продрло у собу. Господине Рикере, време је устајати, звона у цркви већ звоне, тим речима пробудила је газдарица младога човека. Он страшљиво поскочи трљајући сањиво своје очи. Јесте ли већ чули за страшно убиство, које се догодило јуче по подне у возу између Алтоне и Малог Флотбека, упитала је газдарица. У граду влада страшно узбуђење. За хватање убице одређена је награда од хиљаду марака. Млади човек побледео је као смрт и није могао прозборити ни једне речи. Он скочи из постеле и хитро се обуче. Дршћући од страха он отвори прозоре. Тада спази повише гомила људи, који су разговарали о ужасном убиству у возу, живо махајући рукама. Једна густа гомила људи опколила је улични стуб за објаве. На њему је блештала велика, као ватра црвена плаката месне полицијске власти. Плаката је садржавала тачан извештај о убиству у возу и исцрпан опис вероватног убице, за чије се хватање обећавала награда од 1000 марака. Ова слика била је страшна за младога човека. Он затвори прозоре и трчаше немирно по соби горе, доле. Потом се обуче потпуно и изађе из куће. Без циља и правца лутао је улицама, плашећи се увек кад би се приближио каквом констаблеру. Тада се реши — то је било први пут у његовом животу — да оде у кафану. Тек што је сео за један сто, придружише му се три младића његових година привучени његовим потпуно симпатичним изгледом. Премда је он нерадо пио поручено пиво — што је такође први пут чинио у животу — попустио је пријатељима, који су га наговарали, да покуша попити још коју чашу. Ненавикнут на алкохол он се убрзо мало напио. Упљачканим новцем платио је трошак за себе и своје нове пријатеље. Кад су младићи том приликом приметили да њихов млади познаник има повише новаца они га наговорише, да с њима пође у једну јавну кућу.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Да би ови трошкови постали корисни, да би се пошло путем побољшања, о чему се толико времена већ говори, и што се остварује веома споро, требало би препоручити надлештвима умереност, од које се не би требали никад да одвајају, па чак и у примени најстрожијих казни. Видео сам чуваре који су осуђенике доводили до очајања злостављајући их због својих ђефова и да их само муче. „Како се зовеш ти!“ говораше један од ових бедника новом осуђенику, „кладно бих се да ти је име *арашина*... добро, ја сам ветар и растераћу прашину“. И ударци воловске жиле падали су као плева. Неки опет чувари пљачкали су се међу собом да би тако изазвали помисао на освету од које ништа није заштићавало осуђенике. У овим мојим мемоарима ја ћу имати прилике да поново говорим о овом предмету, нарочито о чувању које чини једну нову казну за слободне људе.

Незгоде и злоупотребе које сам поменуо постојале су скоро све у заводу у Бресту кад сам ја био. То ми је био разлог да скратим бављење које сам имао тамо да издржим. У сличним случајевима прво што се ради то је да се човек увери о поузданости друга. Мој друг беше један виноградија из околине Дижола, стар око 37 година, осуђен на двадесет година и четири године за опасну крађу у поврату, неки глупак кога беда и рђаво поступање беху готово убили. Савијен од батина изгледао је као да је још само звао да се као прето или мајмун пожури на звиждање аргусена. Такав један друг није ми се допадао, пошто ми је за план требао неки одрешит човек, који неће уступити ако су у изгледу батине, којима не престају никада частити осуђенике који су помагали или знали за бегство других. Да би се отресао овога Бургоњца направим се болестан те њега метнуше с другим, а кад сам се оправно затворише ме са једним ђаволом, осуђеним на осам година за крађу кокошака у парохијском дому.

Овај је већ имао мало живости. Кад смо се нашли и сели на *клуцу* он ми рече: „чуј, друже, ти не изгледаш да ћеш дуго јести народни хлеб, буди слободан према мени, нећеш изгубити ништа“. Признах му да се носим мишљу да утекнем у првој прилици. „Е добро, каже он, имам и ја један савет да ти дам. Треба прво ове носороге заварати да не би познали твоју намеру, али то није све... имаш ли *Филише* (талере)?“ Одговорно сам му да имам мало пара у кутији, онда ми он каза да би он лако набавио одело код једног осуђеника, него да би избегли сумњу треба да купим „штогод за кућу“, као човек који се решио да мирно одува своју осуду. Ово „штогод“ састојало се из два дрвена вагана, једног малог буренцета за вино, пара обојака (сукино за подметање под окове због зиме) најзад

из једног душечића напуњеног ситним кучинама. Био је четвртак, шести дан од мога доласка у завод; још у суботу у вече сам набавио мрнарско одело, које обучем одмах испод робијашког огртача. Испраћајући продавца приметио сам да он има на рукама ожиљке од дубоких изгоретина и дознам да је осуђен на вечиту робију у 1774. год., а у Рену је издржао онекотине и није признао крађу за коју је олгужен. Кад је објављен закон од 1791. год. он је помилован на двадесет и четири године тешке робије.

Сутра дан одељење, у коме сам и ја био, оде да оправља шмрк који стално није ваљао. У сали нам као обично прегледаше лисице и одело. Знајући ово ја сам врз моје мрнарско одело на грудима био метнуо једну бешику обојену као месо. Како сам намерно оставио кошуљу и огртач отворене, ниједан чувар и не помисли да ме озбиљније прегледа и изађем без препрека. Дошав код шмрка изађем са мојим другом иза једне гомиле дасака као ради нужде; лисице сам исекло још увече и саставак, који је сакривао трагове стругања, попусти одмах. Ослобођен гвожђа скинем брзо огртач и панталоне осуђеничке. Под кожно капу метнем лажну косу донету из Бисетра, и пошто сам дао томе другу малу награду, коју сам му обећао, шмугнем иза гомиле исечених дрва.

Десета глава.

Без икакве сметње изашао сам из оградe и нађох се у Бресту који нисам ни мало познавао, а бојазан, да ме размисљање којим путем треба да пођем, не изда, увећаваше моје неспојство. После ваљда хиљаду идења и враћања дошао сам на једину капију коју варош имађаше. Ту је био увек на сталној стражи један бивши чувар робијаша, неки Лашик, који је робијаше познавао по ходу, по држању, по изгледу, а нарочито је лако познавао по томе што је сваки, који је провео неко време у заводу, и несвесно изабацивао ногу, којом је вукао гвожђе. Требало је дакле проћи пред овог страшног човека, који пушећи полако орловским оком загледаше сваког који уђе и изађе. Дошав пред Лашика спустих крај његових ногу један суд с млеком, који сам купио да би моје прерушавање било потпуно. Напунив сад лулу молио сам га за мало ватре; он се пожури да ми је да са свом оном учтивошћу, због које је био познат и, пошто смо мало пушили, ја га оставим и ухватим пут који је био преда мном.

Ишао сам три четврти часа и чујем три топовска пуцања, који су значили да је робијаш утекао и јављали су сељацима из околине, јер онај који ухвати бегунца добијао је сто динара награде. Видео сам доиста много људи где наоружани моткама и пушкама трче по пољу, претресајући пажљиво шумарке и најмање жбунове траве. Неки земљорадници били су још раније понели оружје, јер сам видео многе са пушкама да су оставили запрегу тек што су били почели орати. Један од ових прође баш поред мене путем који се укрштао са оним којим

сам ја сврнуо кад сам чуо пуцање топа. Био сам оденут добро, и како је било топло скинуо сам шешир те ми се виђаше дугачка коса, коју није могао имати робијаш.

Продужио сам ићи даље у унутрашњост земље избегавајући села и засеке. Око заранак сретох две жене које питах којим путем идем; оне ми одговорише неким наречјем од кога нисам разумевао ни речи, али кад сам им показао новац и знаком да сам гладан, оне ме одведоше у једну крчму на улазу у село, коју је држао пољак, кога сам одмах угледао обученог са свима знацима његовог достојанства. Збуних се за тренутак али се брзо приберем и кажем му да хоћу да говорим са председником. — „Ја сам тај“ рече један стари сељак у вуненој капи и у дрвеним ципелама, који је седео за једним малим столом и јео лепињу од хелде. Нова неприлика за мене која ме вођаше из крчме у општину. Требало је дакле, извући се одавде ма на који начин. Кажем овоме званичнику у нанулама да сам идући из Мерле-а за Брест залутао и питао сам га у исто време на којој сам даљини од ове вароши, уверавајући га да би желео да у Брест ноћим. — „Ви сте на пет миља далеко од Бреста, рече ми он. Немогуће је да вечерас тамо стигнете, а ако хоћете да ноћите овде примићу вас у мој кош и сутра идите са пољаком, који има да води једног робијаша кога смо јуче ухватили.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један општински деловођа пита:

1. „Имао сам прилике да видим, да неки извршни органи општинских судова предлажу, да се казне она лица, која су осуђена на плаћање дуга, кад им не дођу по позиву у канцеларију, и не донесу дотичну суму новаца, на плаћање које су осуђена. Ово се и данас догађа не само у сеоским, већ и у варошким општинама, где су извршни органи полицијски чиновници у пензији, и за које се држи а и природно је, да боље знају и администрацију и примену законских прописа, од обичних писара који се налазе по сеоским општинама.

Питање је, управо, о томе: да ли се може дужник оптужити и казнити за недолазак на позив по предмету дуговања и плаћања, код јасног прописа § 466. грађан, суд. пост. како се има поступити према ономе, који на опомену власти не плати оно на што је осуђен? И код судова окружних, ово је питање више пута расправљено тако, да казне у овом случају бити не може; и

2. По § 13. грађ. суд. пост. општински судови сами по званичној дужности извршују наплате досуда, по својим пресудама. Неки извршни органи и код извршне пресуде траже забрану за осигурање суме, коју по пресуди имају да наплате. — Кад је у глави 18-тој грађ. суд. пост. прописано како се извршују наплате досуда по извршним пресудама, пита се: је ли оправдана радња оних извршних органа општинских судова, који по таквим пресудама треба да изврше наплате, јер забрану треба правдати по пропису § 14. грађ. суд. пост. а попис имања по § 469. истог поступка остаје сталан, и пречи је од забране стављене истога дана када је попис извршен. Ово треба објаснити дотичним извршним органима општинских судова, те да у будуће оваким својим радом не причињавају и себи излишне послове а и могуће штете повериоцима, јер би по оправданој забрани морала поново да се плаћа такса и изриче пресуда; дакле за један исти дуг два пут пресуда доносила.

— На ова питања одговарамо:

1. По ставу првом § 466. грађанског судског поступка, власт је дужна да опомене дужника да плати дуг по пресуди, и ако он то не учини одмах нити определи имање, које ће му се узети у попис, онда власт приступи сама попису његове имовине.

Опомена власти, која се условљава горњом законском одредбом, састоји се у томе, што позива дужника и протоколарио га саслушава: хоће ли да измири дуг готовим новцем, или ће одредити штогод, од имовине, покретне или непокретне, за продају.

Ова законска одредба важи и за пресуде општинских судова, јер се у § 13. истог закона изречно вели, да ће се и ове пресуде, кад се морају вршити из непокретности, извршивати по прописима § 466. поменутог закона.

Да органи општинских судова могу учинити потребну опомену, они морају позивати дужнике у канцеларију, и ови су дужни да следећу томе позиву, јер се не да претпоставити, да закон тражи од органа да ради ове опомене иду лично самом дужнику, јер они то имају да чине само у оном случају, кад дужник није сам на прву опомену платио дуг.

Ако се дужници неоправдано не одазову овом позиву, они чине кривицу из § 327. кр. закона и могу бити кажњени, јер онемогућавају рад власти.

Погрешно је мишљење да у оваквој радњи нема кривице, па макар такво мишљење заступали и првостепени судови.

Само кад власт некога зове да га узме на одговор за какву истућу кривицу, па он на позив не дође, не може бити кривице из § 327. кр. закона, јер се у таквим случајевима власти даје право по § 21. Полицијске Уредбе, да га силом дотера, те је казна за недолазак садржана у тој самој употреби силе; и

2. Кад општински суд изрекне пресуду и она постане извршном, он је дужан, према § 13. грађ. суд. пост. да је сам изврши у року од четрдесет дана— § 24. истог закона.

При извршењу ових пресуда суд се мора држати прописа § 466. пом. закона,

и он нема ни потребе ни права да ставља какве забране, него има да врши попис, а за тим и продају.

Али, ако приватни тужилац нађе разлога, да независно од судске акције око извршења, стави забрану по извршној судској пресуди, ради обезбеђења, било што општински суд дотле није ништа радио на извршењу исте, било што трахује да дужник не отуђи ствари, таква му се забрана мора уважити.

У овом случају он није дужан да правда забрану, јер се по § 386. гр. с. п. правдање врши само онда, ако тужба за дуг није раније дата, а у овом случају то је раније учињено, па чак и осуда изашла.

Овако забрањене ствари излажу се продаји и пресуда извршује из њих као из сваке друге залог.

II

Суд општине субјелске актом својим Бр. 1135, пита:

„Суд овај, према наређењу Пореског Одељења ср. Црногор. од 25. августа 1911. год. бр. 2186, изабрао је порески одбор за идућу 1912. годину, и на дан 29. истог месеца позвао свештеника да одборнике закуне.

Међутим појавиле су се несугласице између свештеника и одборника услед тога: што свештеник тражи по 1 динар награде од сваког лица, а они — одборници — нису дали, веле да су бесплатници и не морају му платити.

Услед овог није заклетва извршена, те и суд није пореску наредбу могао извршити према горњем наређењу.

Суд овај не зна у овом случају како ће поступити, да ли да свештеника примора на вршење своје дужности и којим законским прописом?, да ли да примора одборнике да плате награду, и да ли има право свештеник на ове награде од лица које врше своју дужност бесплатно?

— На ово питање одговарамо:

Чланом 5. закона о уређењу свештеничког стања, није предвиђено и закључавање општинских и других часника као једна од службених радња свештеничких, које они морају вршити без награде.

Према томе не може се ни тражити од свештеника, да ове послове врши бесплатно, него имају да падну на терет надлежства, које заклетву захтева.

Тако, за општински и порески одбор треба таксу да плате општински судови, за школски одбор школска благајна ит.д.

Како чл. 8. поменутог закона нису одређене нарочите таксе за заклетву, то се и награда има узети онолика, колика се наплаћује за слична чиновејства, као нпр. резање колача или водосвећење.

Ако суд нема у буџету нарочиту позицију за овај издатак, он то може ставити на терет партије „непредвиђених потреба“, пошто, наравно, и одбор донесе своју одлуку у смислу чл. 133 зак. о општинама.

Како се из овог питања види, да општински суд није пратио оно, што је у

току ове године излазило у листу, јер је слично питање већ једном објашњавано, то нека од сада боље прати оно што у листу излази, како се не би пратила излишна питања.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јевта Милић, скитница, из Куниновца, ноћу између 13. и 14. тек. месеца извршио је крађу и побегао. Стар је 37 година, средњег раста, црномањаст.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 19572.

Драгутин Протић, трговачки помоћник, из Шапца, који одговара за крађу, и чију слику

износимо, побегао је 19. тек. месеца испред спроводнака на путу Обреновац—Шабац. Стар је 15 година, омаиен, у лицу пун.

Депеша начелства округа подринског Бр. 15169.

Радисав-Радивој Бошковић, осуђеник београдског казненог завода, родом из Грошнице среза гружанског, округа крагујевачког побегао је 20. тек. месеца из Добричева, где је био на раду. Стар је 24 год., висок 1'68 м., добро развијен, у лицу пун, очију угасито жућ-

кастих; од особених знакова има: а) белегу од посекотине на лицу леве руке, у облику праве линије, величине 4 см., и б) младеж у величини кукурузног зрна на средини десног образа. Био је осуђен на 2 год. робије због опасне крађе.

Акт управе београдског казненог завода Бр. 5469.

Младен Јовановић, аустро-угарски војни бегунац, побегао је из Ниша 18. тек. месеца. Стар је око 28 година, висок, сувоњав, смеђ, бркова жутих, у лицу мало рошав, говори лепо српски.

Депеша начелства округа нишког Бр. 22265.

Живан Марковић, из Баре, извршио је опасну крађу Антонију Томићу, механицији из истог места и побегао. Стар је 18 год., сув, висок, црномањаст, косе велике.

Депеша начелника среза гружанског Бр. 32074.

Радован Ивановић, земљоделац, из Умке, одговара код своје средње власти за опасну крађу, али је у бегству. Стар је 30 до 32 год., средњег раста, великих плавих бркова.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 13165.

Алекса Ђорђевић, слуга, окривљен је код начелства округа крагујевачког због крађе и преваре. Стар је 37 год., средњег раста, у лицу плав, очију смеђих.

Акт начелства округа крагујевачког Бр. 20005.

Ноћу између 12. и 13. тек. месеца, непознати зликовци просекли су касу општине В. Пчеличке и из ове однели 6836 дин. државне порезе и осталих општинских прихода у овој мопети: 472 новчанице од по 10 дин., 12 новчаница од по 100 дин. у сребру, 6 новчаница од по 100 динара у злату, три наполеона, 200 дин. у сребру, 36 дин. у никалу и 20 дин. у двонарцима.

Акт Начелника среза левачког Бр. 13158.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их унуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеше.

Миленко Томовић, из Лознице, отишао је из своје куће 2. тек. месеца, и до данас се није вратио нити се о њему што сазнало. Стар је 22 године, средњег раста, црномањаст; испод десне јагодине има младеж, у оделу је земљорадничком.

Акт начелника среза трнавског Бр. 12838.

Вогољуб, син Драгомира Вабића, земљоделца из Десимироваца, који је био шегрт у Крагујевцу, побегао је пре неколико дана од свога газде, и до данас се није вратио. Стар је 18 год., раста малог, дежмекаст, у лицу бео, очију црних, косе смеђе.

Акт начелства округа крагујевачког Бр. 19521.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

На дан 8. овог месеца, после подне, један непознати човек, путујући на колима кроз село Шапину за Пожаревац, зауставио се код једне гошнице жена, које су седеле крај пута, међу којима је била и Велика, жена Станка Б. Милошевића, онд. са својом ћерчицом старом 4 месеца.

Ушав у разговор са овим женама, непознати је изјавио: како би радо узео једно дете под своје, па затражи од Велике да види њено дете и она му га да.

Он дете дода једној жени, која је с њим била на колима, а одмах за тим ошино коње и побегне пут Пожареваца.

Док је са женама разговарао, рекао је да се зове Јован Лазич-Стојановић, и да је из Осипаонице у срезу подунавском.

Чињеним извијањем утврђено је да овај непознати човек није из Осипаонице.

Он је, по казивању Велике, раста високог, стар око 50 година, сув, црномањаст, обријан, са црним средњим брковима; на десној руци сакат у оба прста где има и белегу.

Жена је средовечна и доста лепа.

У колима била је запрегнута кобила млаке доратасте, и имала је ждребе.

Овог непознатог треба живо тражити и ако се пронађе одузети дете, а с њим даље поступати по закону.

Акт начелника среза пожаревачког Бр. 17012.

КРАЂЕ СТОКЕ

Радоју Мадаревићу, земљоделцу из Остружнице, украден је 16. тек. месеца један коњ, матор 10 година, млаке доратасте, у обе задње ноге путоногаст, са жигом положено „К“.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 13219.

Цветку Стевановићу, из Вукање, украдена су 13. тек. месеца 2 вола, оба млаке сиве и матори по 5 година.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 11892.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

ТРАЖЕ СЕ

Винка, кћи Драгутина Дамњановића, из Луњевица, отишла је од куће својих родитеља 2. тек. месеца, и до данас се о њој није могао ништа сазнати. Стара је 16 год., црномањаста, пуна, очију граорастих.

Депеша начелника ср. таковског Бр. 10246.